

בס"ד. שיחת ש"פ וישב, מבה"ח טבת, ערב חנוכה, ה'תשי"ט.

בלתי מוגה

א. ב"ט כסלו תש"ד, סיפר כ"ק מו"ח אדמו"ר¹, אודות י"ט כסלו תרס"ז, שאז הי' אביו, כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, בחוץ-לארץ², והגיעו אנשים ממקומות ההם, ואדנ"ע דיבר בפניהם — הענין דלקמן — בסגנון כזה שגם הם יוכלו להבין.

תוכן הדברים הי' אודות השייכות די"ט כסלו לפרשת השבוע — כידוע מ"ש השל"ה³ ש"המועדים של כל השנה .. יש שייכות לאותן פרשיות שחלות בהן" — שחל תמיד בפרשת וישלח או בפרשת וישב: בפרשת וישלח — מדובר אודות "המלכים אשר מלכו גו' לפני מלך מלך לבני ישראל"⁴, שהו"ע עולם התהו, שבו היתה שבירת הכלים, והתיקון לזה הו"ע בירור הניצוצות דתהו, שנעשה ע"י תורת החסידות, שנגאלה ב"ט כסלו.

ובפרשת וישב — שהתחלתה היא "וישב יעקב בארץ מגורי אביו", והפירוש בזה, שהענין שהי' אצל יצחק באופן של מורא, "מגוריי" מלשון מגור ומורא⁵, הי' אצל יעקב באופן של התיישבות.

והענין בזה:

יצחק — הו"ע הגבורות, אבל לא סתם גבורות, אלא גבורות עליונות⁶ — בחי' גבורה דעתיק, אשר, כיון ש"לית שמאלא בהאי עתיקא"⁷, הרי ענין הגבורה הוא תגבורת ההמשכה ביותר.

ומצד זה נופל פחד ומורא — באיזה אופן תהי' ההמשכה למטה, דכיון שמדובר אודות מדריגה נעלית ביותר, שבה נאמר⁸ "אם צדקת מה תתן לו ורבו פשעיך מה תעשה לו גו'", אזי יכולה להיות משם יניקת

(5) ראה זח"א קפ, א. אור תורה להה"מ פרשתנו יז, ב. תו"א שם כז, ב. ועוד.

(6) ראה גם לעיל ע' 230.

(7) זח"ג קכט, א. וראה שם רפט, א.

(8) ע"פ איוב לה, ר"ז.

(1) ס"ג (סה"ש תש"ד ע' 50). וראה גם שיחת ש"פ וישב תשי"ד ס"ו (תו"מ ח"י ע' 275).

(2) בוירצבורג, דייטשלאַנד (גרמניא).

(3) חלק תושב"כ ריש פרשתנו (רצו, א).

(4) לו, לא.

החיצונים, כיון ש"כחשיכה כאורה"⁹. וע"ד מ"ש במד"ר בתחלתו¹⁰ שמצד ריבוי ההשפעה יכול להיות "חטאוי סגיאין".

ואע"פ שאצל יצחק הי' ענין של פחד ומורא — מ"מ, "וישב יעקב בארץ מגורי אביו", היינו, שאצל יעקב נמשכו הגבורות דעתיק באופן של התיישבות,

ובלשון כ"ק אדנ"ע: "יעקב האָט זיך אַ טרייסל געטאָן" אבל פעל שימושך בהתיישבות.

והשייכות ליי"ט כסלו — כיון שענינה של התגלות החסידות הוא להמשיך את הענינים היותר נעלים באופן של התיישבות.

ב. וככל סיפור של נשיא בישראל — יש בזה הוראה בעבודה¹¹:

דובר כמ"פ¹² אודות גודל מעלת ענין עבודת הבירורים, ובפרט במקום רחוק.

והרי זו היתה עבודתו של יעקב באופן ש"ביום אכלני חורב וקרח בלילה ותדד שנתי מעיני"¹³ — בשביל עבודת הבירורים בחרן, "חרון אף של עולם"¹⁴.

ודוקא עי"ז נעשה "ויפרוץ האיש מאד מאד"¹⁵, למעלה מיצחק (כמו שנתבאר בארוכה בשיחת יו"ד כסלו¹⁶) — שהענין ד"מגורי אביו", שאצל יצחק הי' באופן של מורא, נמשך אצלו באופן של התיישבות, וקיבל את הברכות דיצחק שמבחי' הגבורות דעתיק, כמ"ש¹⁷ "ויתן לך האלקים", בחינת הגבורות, ונתברך ב"עשר ברכות" ש"כנגד עשרה מאמרות"¹⁸, "מטל השמים ומשמני הארץ גו"¹⁷, ברוחניות ובגשמיות.

(וסיים כ"ק אדמו"ר שליט"א:)

וכיון שעומדים אנו בהתחלת השנה — לאחרי י"ט כסלו, ראש השנה לתורת החסידות ודרכי החסידות¹⁹ — ימשיכו זאת על כל השנה

16) ס"ה (לעיל ע' 230 ואילך).

17) תולדות כו, כח.

18) פדר"א ספ"ב. וראה תו"מ חכ"א ע'

174 ואילך.

19) ראה "היום יום" בתחלתו ובסופו.

ובכ"מ.

9) תהלים קלט, יב.

10) פי"ב, טו.

11) ראה גם לעיל ע' 47. וש"נ.

12) ראה לעיל ע' 230 ואילך. וש"נ.

13) ויצא לא, מ.

14) פרש"י ס"פ נח.

15) ויצא ל, מג.

כולה, שתהי' ההתעסקות בעבודת הבירורים, ועי"ז ימשיכו מבחי' גבורות דעתיק למטה באופן של התיישבות, על כל השנה כולה.

* * *

ג. בסיום הפרשה מסופר אודות החלום של שר המשקים — "והנה גפן לפני ובגפן שלשה שריגים וגו'"²⁰.

והנה, כללות החלום של שר המשקים רומז על הגאולה העתידה, כדאייתא במדרש²¹ בנוגע ל"ארבע כוסות שנאמרו כאן". ומזה מובן, שגם כל פרטי הענינים שבחלום — כולל גם "ובגפן שלשה שריגים" — הם פרטים בענין הגאולה העתידה.

ויובן ע"פ דרשת חז"ל²² על הפסוק בכמה אופנים, ומהם: "גפן אלו ישראל", ו"שלשה שריגים" — "זה אברהם יצחק ויעקב", כהנים ליום וישראלים, ועוד, ופירוש נוסף: "גפן זה ירושלים, שלשה שריגים זה מקדש מלך וכהן גדול".

ובהקדם הידוע שכל הגילויים דלעתיד תלויים "במעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות"²³. ומזה מובן, שכל הענינים דלעתיד ישנם גם בזמן הגלות, אלא שעכשיו הם בהעלם. ועפ"ז נמצא שכל הדרשות מתאימות זל"ז, אלא, שיש דרשות אודות הענין כפי שהוא עתה בהעלם, ויש דרשות אודות הענין כפי שיתגלה לעתיד לבוא.

והענין בזה:

"גפן — אלו ישראל", ולעתיד לבוא יאיר בכל אחד מישראל בחי' ירושלים שבו — "גפן זה ירושלים".

ועד"ז בנוגע לשלשה שריגים — דקאי על כהנים ליום וישראלים, שהם ג' הקוין חג"ת²⁴ — שלעתיד לבוא תהי' שלימותם בגילוי גם בג' הענינים ד"מקדש מלך וכהן גדול" שיהיו כולם על מכונם.

ד. ובפרטיות יותר:

החילוק בין "גפן" ל"שלשה שריגים" הוא — ש"שריגים" הם ענינים פרטיים, ואילו ה"גפן" הוא גוף הדבר.

וזהו "גפן אלו ישראל", "גפן זה ירושלים" — כי, "ירושלים" הוא

(23) תניא רפל"ז.

(20) מ, ט"ו"ד.

(24) ראה רמ"ז ר"פ צו. הובא ונתבאר

(21) ב"ר פפ"ח, ה. וראה גם חולין צב, א.

באוה"ת פרשתנו (כרך ה) תקז, ב ואילך.

(22) חולין וב"ר שם. זח"א קצב, א.

"על שם יראה ועל שם שלם" (כדאיתא בתוס'²⁵), שהו"ע שלימות היראה²⁶, וענין זה מוכרח להיות אצל כל אחד מישראל, כי, עצם המהות של יהודי הוא היראה והביטול להקב"ה, תורתו ומצוותיו, וכמאמר רבינו הזקן²⁷ שיהודי אינו יכול ואינו רוצה להיות נפרד מאלקות, וכמבואר בתניא²⁸ שהיראה היא "ראשית העבודה ועיקרה ושרשה".

ואע"פ ש"ירושלים" הו"ע שלימות היראה, שזוהי יראה עילאה, ובתניא מדובר אודות יראה תתאה — הרי ידוע²⁹ שכל המדריגות ביראה קשורות זב"ז, ולכן, גם בחי' יראה תתאה היא כלי לבחי' יראה עילאה.

ה. וכמו"כ יש בעבודת כאו"א מישראל ה"שלשה שריגים" — "מקדש מלך וכהן גדול":

אמרו חז"ל³⁰: "שלשה כתרים הן, כתר תורה, וכתר כהונה וכתר מלכות". וזהו ענין "מקדש מלך וכהן גדול": כהן גדול — כתר כהונה, מלך — כתר מלכות, ומקדש — כתר תורה, כי, עיקר ענין המקדש הוא השראת השכינה, כמ"ש³¹ "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם", והרי השראת השכינה היתה בארון שבקדש הקדשים³² [ולכן יש מוני המצוות שמונים עשיית המקדש ועשיית הארון למצוה אחת³³], שענינו הוא — כלי לתורה.

ונוסף לזה, ישנו גם הענין ד"כתר שם טוב" ש"עולה על גביהן"³⁰: מבואר במק"א³⁴ ש"כתר שם טוב" הו"ע העשי' בפועל. ואף שענין המעשה הוא התחתון ביותר, הרי ידוע שנוסף על ענין העשי' כפשוטו, יש גם הפירוש דעשי' מלשון כפי'³⁵, כמו מעשין על הצדקה³⁶, והיינו, שיהי' ענין הכפי' במעשה בפועל ממש.

וענין הכפי' במעשה בפועל הוא למעלה מכל הכתרים, כי, ג' הכתרים

25) ד"ה הר — תענית טז, א (מב"ר	30) אבות פ"ד מי"ג.
פנ"ו, י"ד).	31) תרומה כה, ח.
26) ראה לקו"ת פ' ראה כט, ד. דרושי	32) ראה רמב"ן ר"פ תרומה.
ר"ה ס, ב. שה"ש ו, ג. ובכ"מ.	33) ראה אג"ק חכ"ג ס"ע קצו ואילך.
27) ראה אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"ד ע'	לקו"ש ח"ד ע' 1346 הערה 26. ח"א ע' 118
שפד (נעתק ב"היום יום" כה תמוז). שם ע'	הערה 24. וש"נ.
תקמו (נעתק ב"היום יום" כא סיון). ועוד.	34) ראה לקו"ת דרושי סוכות פג, א.
28) רפמ"א.	וראה גם לעיל ע' 121.
29) ראה תו"א ויקהל בהוספות קיד, ד.	35) ראה לקו"ת בחוקותי מח, א. סה"מ
ביאורי הזהר לאדמו"ר האמצעי אמור פא,	תרצ"ט ע' 191. ע' 197.
א"ב. קונטרס העבודה פ"ג (ע' 18).	36) ראה ב"י לטויר"ד סרמ"ח.

הם בקוין מיוחדים, שהם ענינים פרטיים, ואילו ענין הכפי' במעשה בפועל מגיע למעלה יותר, כיון שזוהי תכלית הכוונה.

וע"ד שנתבאר בד"ה פדה בשלום³⁷ — המיוסד על מאמר של אדמו"ר מהר"ש³⁸ — בענין "בכל מאדך"³⁹, "בכל ממונך"⁴⁰, שהו"ע הבלי גבול שבצדקה, היינו, לא רק מעשר וחומש, אלא בלי גבול, כמ"ש⁴¹ "כל אשר לאיש יתן בעד נפשו", והו"ע התגלות הא"ס במעשה.

ודוקא ע"י מעשה בפועל פועלים עילוי בכל סדר ההשתלשלות, וכמשל הליווער, "שצריכים להתחיל להגבי' הקורה התחתון דוקא, ואז ממילא יוגבהו גם העליונים הימנו"⁴².

ו. כאמור לעיל, ישנם הענינים כפי שיהיו לעתיד בגילוי, וישנם כפי שהם עתה בעולם.

והרי ידוע שענין ההעלם הוא נעלה יותר מענין הגילוי, וכמשל הרב שצריך להעלים שכלו בכדי שיוכל להשפיע שכל שהוא בערך אל המקבל, הנה בכדי שיוכל להעלים את השכל, צריך להיות כח המעלים למעלה מהשכל עצמו, שלכן הרי הוא בעה"ב להעלים עליו, וכידוע שכח המגביל ומעכב הוא נעלה יותר מכח הגילוי⁴³.

וזוהו שאמרו רז"ל⁴⁴ "יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי העולם הבא", דאף שהעבודה בעוה"ז היא באופן של העלם למטה ביותר, הרי דוקא עי"ז נשלמת הכוונה העליונה, וכנ"ל במשל הגבהת הקורה התחתונה דוקא, והו"ע "כתר שם טוב עולה על גביהן", והיינו, שדוקא ע"י "ופרצת" במס"נ בעניני מעשה בפועל ממש, נעשה "ויפרוץ האיש מאד מאד".

* * *

ז. צוה לנגן ואמר מאמר ד"ה להבין ההפרש בין נרות חנוכה לנרות שבת ונרות המקדש.

* * *

37) די"ט כסלו פ"ז (לעיל ע' 247).
 38) ראה גם שיחת ש"פ וישב דאשתקד
 ס"ז (ת"מ חכ"א ע' 263).
 39) ואתחנן ו, ה.
 40) ברכות נד, א (במשנה). ספרי ופרש"י
 עה"פ.
 41) איוב ב, ד.
 42) תו"א בראשית ד, א.
 43) ראה סה"מ פר"ת ע' קיח. וראה גם
 תו"מ חיי"ב ע' 71. חכ"ג ע' 128.
 44) אבות פ"ד מ"ז.

ח. על הפסוק⁴⁵ "ותלקח אסתר גו' בחודש העשירי הוא חודש טבת", אמרו חז"ל⁴⁶ "ירח שהגוף נהנה מן הגוף".

וענינו בשייכות להנישואין דכנס"י עם הקב"ה⁴⁷ — שבחודש טבת הוא תכלית היחוד של הקב"ה ובנ"י.

ואף שאיתא בזהר⁴⁸ שחודש טבת הוא א' מג' החדשים השייכים ללעו"ז — הרי היא הנותנת, שע"י הבירור במקום החושך דוקא, באים לכך שמתגלה מעלת הגוף, ששרשו הוא מיש האמיתי, וכמשנ"ת בהמאמר⁴⁹ שאמיתית ענינו של יש הנברא הוא יש האמיתי, אלא שעכשיו הוא בהעלם, ויתגלה לעתיד לבוא, שאז תהי' הנשמה ניוזנית מן הגוף⁵⁰.

ט. בהמשך⁵¹ השיחה דובר בענין השליחות במקום רחוק, שע"ז לוקחים את העצמות⁵² — אף שאין לו הבנה (שהרי אצל כל אחד לפי ערכו חסר בהבנה) מהו ענין האור, ומהו ענין העצמות, אלא שסומך על המשלח כו'.

ונתבאר הקשר להענין דחנוכה — ששייך ליום הש"ק זה, שבמנחה אין אומרים "צדקתך" בגלל היותו ערב חנוכה⁵³ — שענינו להאיר במקום היותר תחתון ששם נמצאים ריגלא דתרמודאי כו'⁵⁴.

49 פ"ב (לעיל ס"ע 295 ואילך).
 50 ראה ד"ה לכל תכלה תרנ"ט (סה"מ תרנ"ט ע' צו ואילך). תו"מ סה"מ ניסן ע' קסח. וש"נ.
 51 סעיף זה — ראשי פרקים בלבד (המו"ל).
 52 ראה גם לעיל ע' 187.
 53 ראה שו"ע אדה"ז או"ח סו"ס רצב. וש"נ.
 54 ראה גם בהמאמר פ"ו (לעיל ע' 299 ואילך). וש"נ.

45 אסתר ב, טז.
 46 מגילה יג, א. הובא בפרש"י עה"פ.
 47 ראה גם "רשימות" חוברת לה ע' 5 ואילך. שיחת ש"פ וישב תשי"א ס"ג (תו"מ ח"ב ע' 140). שם ח"י"ג ע' 186. לקו"ש חט"ו ע' 382 ואילך. מכתב א' טבת (במילואים לאג"ק); ח' טבת שנה זו (אג"ק ח"י"ח ע' קלג, ובהנסמן בהערות שם): "וכמדובר בההתוועדות כו".
 48 ח"ב יב, רע"א. ח"ג רנט, א. זו"ח איכה צב, סע"ד.